

Звіт
Голови Українського інституту національної пам'яті
за 2017 рік

ВСТУП

I. ІНФОРМАЦІЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Нормотворча робота

Заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років

Заходи, присвячені українському визвольному руху 40-50 рр. ХХ століття

Проведення державних заходів та заходів інформаційного характеру з відзначення пам'ятних днів та річниць важливих подій

Увічнення пам'яті учасників українського визвольного руху, осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, жертв голодомору та політичних репресій.

Наукове, методичне та організаційне забезпечення політики національної пам'яті

Інші заходи з популяризації історії України, її видатних особистостей та подолання історичних міфів

Інформаційна робота

Видавничі проекти

Робота з недопущення використання символів тоталітарних режимів в Україні;

Сприяння удосконаленню викладання історії в навчальних закладах та організації національно-патріотичного виховання молоді

Співпраця з установами, що належать до сфери управління Інституту

Міжнародна співпраця

II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

III. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

ВСТУП

Український інститут національної пам'яті є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, і який реалізує державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам'яті українського народу.

У звітному році Інститут проводив послідовну роботу з реалізації державної політики у сфері відновлення і збереження національної пам'яті відповідно до затвердженого плану роботи Інституту на 2017 рік.

Пріоритетними напрямками діяльності Інституту у 2017 році були:

проведення роботи, спрямованої на донесення до світової спільноти інформації про Голодомор 1932 - 1933 років в Україні - геноцид Українського народу;

підвищення рівня обізнаності громадян України та відзначення на державному рівні річниць, пов'язаних зі 100-річчям Української революції 1917 – 1921 років;

підвищення рівня обізнаності громадян України та відзначення на державному рівні річниць, пов'язаних із 75-річчям створення Української повстанської армії та українським визвольним рухом 40-50 рр. ХХ століття;

популяризація історії України, її видатних особистостей та подолання історичних міфів;

організація всебічного вивчення історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності;

увічнення пам'яті учасників українського визвольного руху, осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, жертв Голодомору 1932-1933 років та політичних репресій;

збереження пам'яті про протестні акції 2013-2014 років та забезпечення функціонування Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції гідності;

продовження роботи з реалізації Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

сприяння удосконаленню викладання історії в навчальних закладах та організації національно-патріотичного виховання молоді.

Загалом впродовж 2017 року:

розроблено 13 проектів нормативно-правових актів, із них 7 ухвалені урядом, а 2 зареєстровано у Верховній Раді України;

забезпечено проведення заходів з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років, 75-річчя Української повстанської армії;

організовано та/чи підтримано проведення 14 наукових конференцій, круглих столів та семінарів з обговорення актуальних проблем українського минулого, проблем формування та реалізації політики національної пам'яті;

проведено понад 50 різних публічних заходів з популяризації історії України та збереження національної пам'яті, серед яких: фестивалі, громадські форуми, академії, зустрічі, вечори, презентації, прес-конференції, історичні майданчики тощо;

виготовлено 7 комплектів інформаційно-просвітницьких стендів, з них 3 комплекти вуличних стендів та 4 комплекти для приміщення.

видано 6 книг, брошур, а також **уперше** - настільна гра; загальний тираж видань Українського інституту національної пам'яті склав 24300 примірників;

поширено біля 140 прес-релізів та інших інформаційних матеріалів;

на сайті Інституту розміщено 944 повідомлень та статей. Сайт упродовж року відвідало понад 352 тисячі користувачів.

I. ІНФОРМАЦІЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Нормотворча робота

У 2017 році Інститутом розроблено 13 проектів нормативно-правових актів, із них 7 ухвалені урядом, а 1 проект закону прийнято Верховною Радою України за основу.

Закони України

Українським інститутом національної пам'яті спільно із народними депутатами України розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917 - 1991 років» з метою вдосконалення процедури реабілітації та відновлення історичної справедливості щодо осіб, репресованих злочинним комуністичним тоталітарним режимом. Проект Закону зареєстровано у Верховній Раді України суб'єктами законодавчої ініціативи - народними депутатами України за №6574 від 09.06.2017. 11.07.2017 Верховною Радою України законопроект прийнято у першому читанні (за основу). Інститут бере участь в опрацюванні законопроекту і підготовці його до розгляду у другому читанні.

Розроблено проект Закону України «Про державні та інші свята, пам'ятні дати та скорботні дні». Проведено громадське обговорення в ході якого опрацьовано 670 звернень громадян, громадських організацій, політичних партій, органів влади та місцевого самоврядування, профспілок, закладів освіти. За результатами розгляду звернень і запитів надано офіційний звіт про проведення громадського обговорення, внесено зміни до законопроекту. Листом №01/1037 від 18.05.2017 доопрацьований проект Закону надіслано на погодження Міністру культури України. Законопроект перебуває на розгляді у Міністерстві культури.

Підготовлено проект Закону України щодо внесення змін до Закону України «Про державні нагороди України» в частині надання статусу державних нагород України державним нагородам українських державних утворень та формувань, які боролися за незалежність України у ХХ столітті. Процедуру погодження та внесення на розгляд Верховної Ради України буде проведено у 2018 р.

Постанови Верховної Ради України

Інститут взяв участь у підготовці проекту Постанови Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2018 році», що зареєстрована народними депутатами у Верховній Раді України за № 7274 від 10 листопада 2017 р.

Акти Кабінету Міністрів України

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни в додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2006 р. № 413». Проект акта прийнято Кабінетом Міністрів України 9 серпня 2017 р. № 555.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку організації робіт з пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій». Проект акта прийнято Кабінетом Міністрів України 04 липня 2017 р. № 470.

Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам’яті”. Проект акта прийнято Кабінетом Міністрів України 19.07.2017 №539

Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про зміну до складу Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій". Проект акта прийнято Кабінетом Міністрів України 4 липня 2017 р. № 451-р.

Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів у зв’язку з 85-ми роковинами Голодомору 1932 — 1933 років в Україні — геноциду Українського народу”. Проект розпорядження прийнято Кабінетом Міністрів України 18 серпня 2017 р. № 550-р.

Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів із вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам’яті Героїв Небесної Сотні до 2020 року”. Проект розпорядження прийнято Кабінетом Міністрів України 23.08.2017 р. № 574-р.

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017-2018 роки у зв’язку з 80-ми роковинами Великого терору – масових політичних репресій 1937-1938 років». Проект розпорядження прийнято Кабінетом Міністрів України 15.11.2017 № 819-р .

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про утворення Організаційного комітету та затвердження плану заходів з підготовки та відзначення 75-ї річниці створення Української повстанської армії». Проект розпорядження надіслано листом від 20.06.2017 за № 02/1254 на погодження до заінтересованих органів. У зв’язку із довготривалим погодженням із Мінфіном, позитивний висновок Мін’юсту за результатами правової експертизи отримано у другій декаді жовтня 2017 р. Унаслідок чого проект на розгляд Кабміну не вносився у зв’язку із втратою актуальності.

Проект постанови Кабінету Міністрів України “Деякі питання діяльності Українського інституту національної пам’яті” щодо створення територіальних органів як структурних підрозділів апарату Українського інституту національної пам’яті. Розпочата процедура погодження із заінтересованими органами виконавчої влади. У зв’язку із позицією Мінфіну, який поінформував про те, що проект акта не підтримується, процедура погодження не завершена.

Крім того, у 2017 р. Інститутом у межах компетенції було погоджено або висловлено пропозиції та зауваження до проектів нормативно-правових та інших актів (законів та підзаконних актів), розроблених суб’єктами законодавчої ініціативи, іншими центральними органами виконавчої влади, державними органами. З них: проектів законів України – 8, проектів актів Кабінету Міністрів України – 4, проектів наказів Генерального штабу Збройних Сил України – 1.

Заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років

Указом Президента України №17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років» 2017 рік проголошено Роком Української революції 1917 – 1921 років, а вшанування подій та видатних учасників Української революції 1917 – 1921 років визначено одним із пріоритетів діяльності органів державної влади на 2017 – 2021 роки.

Українським інститутом національної пам'яті у 2017 році проведена широка робота із відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років та вшанування її подій та видатних учасників.

У січні 2017 року були підготовлені та розіслані інформаційні матеріали, приурочені до Дня Соборності України та річниці бою під Крутами. Також 30 січня 2017 р. у Київському міському будинку вчителя проведено Вечір пам'яті Героїв Крут «Понад все вони любили свій коханий край» спільно із Громадською організацією «Український світ» (Безкоштовні курси української мови), Українським незалежним видавництвом «Смолоскип», Київським міським будинком учителя, Групою військово-історичної реконструкції «Повстанець».

До сторіччя початку Української революції розроблено логотип і гасло ювілейних заходів: «100 років Революції – 100 років боротьби». Їх було презентовано на прес-конференції, що була проведена Інститутом 13 березня в НІА «Укрінформ» за участі Віце-прем'єр-міністра України Павла Розенка, Голови Інституту Володимира В'ятровича та державного секретаря Міністерства інформаційної політики України Артема Біденка.

Українським інститутом національної пам'яті в рамках організації державних заходів ініційовано Урочисте засідання Верховної Ради України з нагоди 100-річчя початку Української революції 1917 – 1921 років, та взято участь у його підготовці та проведенні. На урочистому засіданні, що пройшло у сесійній залі парламенту 17 березня 2017 року, виступив із доповіддю голова Інституту В.В'ятрович.

Після завершення Урочистого засідання, у приміщенні парламенту була відкрита виставка «100 років першого українського парламенту» за участі Голови Верховної Ради України Андрія Парубія, Першого віце-прем'єр-міністра України - Міністра економічного розвитку і торгівлі України Степана Кубіва та Голови Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича. Виставка експонувалася за сприяння Українського інституту національної пам'яті, Апарату Верховної Ради України, Національного музею історії України і Національного військово-історичного музею. Виставка присвячена ювілею українського парламенту – Української Центральної Ради. Змістовне наповнення базувалося на матеріалах приватної колекції краєзнавця Віктора Киркевича. У виставці були представлені десятки унікальних фотокарток та інших історичних документів.

Також Інститут ініціював та брав участь у підготовці Урочистого засідання Кабінету Міністрів України з нагоди 100-річчя створення Генерального секретаріату Української Центральної Ради – першого уряду України. Засідання уряду пройшло 18 липня під головуванням Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана.

У рамках проведення Урочистого засідання Кабінету Міністрів України, присвяченого 100-річчю уряду України, 18 липня 2017 року у Кабінеті Міністрів України було відкрито виставку «Перший уряд України: 100 років». Її презентував Український інститут національної пам'яті спільно з Всеукраїнським товариством «Меморіал» імені Василя Стуса та Національною світлинотекою «Українська мить». Експозицію представлено 10 плакатами, що розповідають про генеральних секретарів, які сформували перший український уряд, та їх діяльність у складних умовах перших революційних місяців.

Крім того, на основі цієї виставки підготовлено та поширено серед учасників засідання комплекти інформаційних листівок, які включають листівки з фотографіями та інформацією про кожного з членів першого складу Генерального Секретаріату Центральної Ради.

До 100-річчя Всеукраїнського конгресу - першого представницького форуму українського руху, який проходив 19 квітня 1917 року, Інститутом проведено інформаційну кампанію. У її центрі – 11 видатних постатей Української революції 1917-21 років, які творили українську державність сто років тому: Володимир Винниченко, Михайло Грушевський, Софія Русова, Євген Коновалець, Микола Міхновський, Симон Петлюра та інші. Український інститут національної пам'яті реалізував кампанію спільно з Міністерством інформаційної політики, Київською міською державною адміністрацією та обласними держадміністраціями.

1–2 червня 2017 року відбулася Міжнародна наукова конференція «Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917–1921 рр.)». Конференцію разом з Інститутом проводили Інститут історії України НАН України та Київський національний університет імені Тараса Шевченка. У конференції взяли участь науковці із України, Австрії, США, Польщі та Білорусі, а також студенти та журналісти. Загалом кількість учасників становила близько 100 осіб.

Серед резонансних заходів Інституту до 100-річчя Української революції у звітному році є виготовлення інформаційно-просвітницьких матеріалів у вигляді настільної дитячої гри за мотивами подій та місць Української Революції 1917-1921 років. Ця гра сприятиме засвоєнню історії про події Української Революції учнями 10-11 класів та підготовки до ЗНО, а також покликана популяризувати історію України серед підлітків і молоді в ігровій формі. Презентація гри відбулася 13 жовтня 2017 року в рамках історичного фестивалю «Історія UA: без брому і нафталіну». Гру виготовлено загальним накладом 1000 примірників. Вона поширюється серед навчальних і виховних закладів, установ та організацій.

Важливим проектом Інституту стала вулична фотодокументальна експозиція «100 років боротьби: Українська революція 1917-1921». Виставка, що складається із 20 банерів, детально висвітлює різні аспекти творення Української державності 1917-1921 років та знайомить із десятьма провідниками революційного руху. У дизайні експозиції задіяно більш, ніж 250 унікальних документів та фотографій. Експозицію розміщено в центрі столиці біля фасаду ПАТ «Укрпошта» (Головпоштамту). Її було урочисто відкрито 15 листопада 2017 року. Захід приурочено до 100-річчя проголошення Української Народної Республіки III Універсалом Центральної Ради 20 листопада 2017 р.

На основі експозиції також створено комплекти інформаційно-просвітницьких стендів «100 років боротьби: Українська революція 1917-1921» та ілюстроване науково-популярне видання, присвячене 100-річчю подій Української революції 1917-1921 рр, яка у стислій та популярній формі розповідає про події Української революції 1917-1921 років. Комплекти і брошури направлено усім обласним державним адміністраціям. Їх відкриття в регіонах відбулося напередодні та у День 100-річчя проголошення незалежності Української Народної Республіки та Дня Соборності України - 22 січня 2018 р.

17 листопада 2017 року на вшанування 100-річчя проголошення Української Народної республіки у Колонній залі Київської міської ради відбувся круглий стіл «100 років Української Народної Республіки – досвід і пам'ять», організаторами якого виступили Департамент суспільних комунікацій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Український інститут національної пам'яті. У круглому столі взяли участь науковці інститутів Національної академії наук України, а також фахівці Українського інституту національної пам'яті.

Упродовж 2017 року продовжувалася робота у рамках Всеукраїнського науково-пошукового проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років». Розроблено технічне завдання проекту, підготовлено та скеровано лист Інституту на Віце-прем'єр-міністра України № 03/648 від 29.03.2017 щодо ініціювання створення обласних робочих груп з реалізації проекту. Упродовж року обласними державними адміністраціями створено відповідні групи. Інститутом здійснюється координація їх діяльності. Проведено ознайомлення з концепцією проекту та доведення завдання робочим групам. Представник Інституту взяв участь у засіданні Київської міської науково-редакційної групи з реалізації проекту у м. Києві, довів концепцію проекту та надав методичні рекомендації щодо його реалізації. Проведено додаткову роботу із виявлення об'єктів для внесення до інтерактивної веб-карти «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років у Києві» (всього зібрано дані для понад 400 об'єктів). Презентація інтерактивної веб-карти «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років у Києві» відбулася 22 січня 2018 року.

Протягом року Інститутом створена ще низка інформаційних проектів та матеріалів до 100 річчя української революції. Зокрема, було підготовлено тематичні інформаційні матеріали та інфографіки «100 років боротьби. Українська революція. 1917-1921», а також «Крути – бій за майбутнє», які було поширено серед медіа, органів влади, а також у публічному просторі та в соціальних мережах. Інститутом у звітному році на офіційному сайті створено тематичну рубрику, присвячену вшануванню подій та учасників Української революції, а також розроблено спеціальну веб-сторінку (<http://unr.memory.gov.ua/>), яку презентовано 22.01.2018 р.

У межах відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років Інститутом та інтернет ресурсом BBC Україна підготовлено спільний інформаційний проект “10 міфів про Українську революцію” (<http://www.bbc.com/ukrainian/features-39216782>). Проект спростовував 10 історичних міфів про події Української революції 1917-1921 років. 13 березня матеріали поширено на сайті BBC Україна та серед українських ЗМІ.

Також Інститут підготував ілюстративний проект “100 облич Української революції”, котрий знайомить із біографіями сотні видатних українців тієї доби. Це – політики-державники, військові діячі, освітяни, науковці, митці, меценати.

Заходи, присвячені українському визвольному руху 40-50 рр. XX століття

Відзначаючи 75-у річницю від створення Української повстанської армії, Інститутом реалізовано комплекс інформаційно-просвітницьких, наукових та інших заходів, спрямованих на популяризацію українського визвольного руху, вшанування пам'яті його учасників.

Упродовж року було розроблено концепції, гасла, матеріали для друкованої та електронної соціальної реклами до окремих подій та постатей українського визвольного руху, у тому числі гасло і логотип інформаційної кампанії до 75-річчя Української повстанської армії, котрий за допомогою партнерів був поширений у ЗМІ.

8 лютого 2017 року в Українській національній інформаційній агенції «Укрінформ» відбулася прес-конференція в рамках святкування 75-річчя створення Української повстанської армії. Учасники: Володимир В'ятрович - Голова Українського інституту національної пам'яті; Іван Патриляк - декан історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Андрій Когут - директор Галузевого державного архіву Служби безпеки України; Пилип Ілленко - голова Державного агентства України з питань кіно; Сергій Квіт - голова Вченої Ради НаУКМА.

Важливим проектом Інституту стало створення комплекту вуличних інформаційно-просвітницьких стендів «УПА – відповідь нескореного народу». Це розповідь про боротьбу повстанців проти нацистського та комуністичного тоталітарних режимів. Проект є результатом співпраці Українського інституту національної пам'яті, Центру досліджень визвольного руху, Національного музею-меморіалу «Тюрма на Лонцького» та Галузевого державного архіву Служби безпеки України.

8 травня 2017 року з нагоди Дня пам'яті та примирення представили першу частину проекту – «Повстанці проти нацизму», яка розповідає про антинацистський фронт українських націоналістів; про те, як ОУН включилась у боротьбу з нацистською Німеччиною, за яких умов розгорнула повстанську армію, яким був масштаб її воєнних дій проти окупантів та якими були антиповстанські операції нацистів у відповідь, які втрати понесли націоналісти в цьому протистоянні. Світлини та документи, зокрема з німецьких архівів, мап, які розміщено на стендах, розвінчують поширені міфи про УПА.

У другій частині проекту - «Повстанці проти комунізму», - що була урочисто відкрита у День захисника України, 14 жовтня 2017 року, у рамках фестивалю «Історія.УА», розкрито збройну боротьбу проти радянського тоталітарного режиму. Зі стендів експозиції можна дізнатися про бойові дії між загонами УПА та частинами військ НКВД-МГБ, анатомію й методи дій підпільної армії, підступні контрповстанські операції радянської держбезпеки, ідеологічне протистояння між націоналістами й комуністами, антикомуністичну співпрацю бандерівців з визвольними рухами сусідніх народів, участь колишніх повстанців у розвалі системи ГУЛАГу й «останніх із могікан», які продовжували боротьбу навіть у 1960-х рр.

Унікальні фотографії, розсекречені документи, мапи та інфографіка передають атмосферу безкомпромісної боротьби українських націоналістів за створення Української держави.

На основі проекту створено комплекти інформаційно-просвітницьких стендів про боротьбу УПА із нацистським та комуністичним тоталітарними режимами для експонування у приміщеннях, а також брошуру «УПА – відповідь нескореного народу» загальним тиражем 5000 примірників. Ці комплекти стендів, а також брошури були надіслані усім обласним державним адміністраціям.

5-6 жовтня 2017 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулася V Міжнародна наукова конференція «Проблеми дослідження українського визвольного руху 1920-1950-х років (до 75-річчя створення Української повстанської армії)». Український інститут національної пам'яті став співorganizатором конференції разом із Львівським національним університетом імені Івана Франка, Інститутом історії України НАН України, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Науково-дослідним інститутом українознавства МОН України, Інститутом українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, Львівською обласною державною адміністрацією, Львівською обласною радою, Центром незалежних історичних студій та Центром досліджень визвольного руху. Упродовж двох днів науковці з України, Великої Британії, Литви, Латвії, Словаччини обговорювали сучасні дослідження українського визвольного руху, український визвольний рух між двома світовими війнами, збройну боротьбу ОУН і УПА проти тоталітарних режимів у роки Другої світової війни, національний спротив тоталітарному радянському режиму у післявоєнний час, визвольні рухи народів Центральної та Східної Європи: між нацистським і комуністичним режимами.

У 2017 році реалізовувався спільний інформаційний проект Українського інституту національної пам'яті, видання “Новое Время”, Центру досліджень визвольного руху та видавництва КСД, мета якого спростувати міфи, що існують у колективній пам'яті щодо діяльності Української повстанської армії “10 міфів про УПА. Як було насправді?” Історики у десяти матеріалах з використанням документів пояснювали, чому цей міф існує, хто його створив та як було насправді. Протягом березня-серпня публікації виходили на офіційній сторінці “Нового времени” <http://nv.ua/ukr/specials/mifu-ob-upa.html>. Від початку проекту у лютому 2017 року до його завершення 15 серпня 2017 року було здійснено 22078 переглядів. Найбільше переглядів отримав Міф 10. Нюрнберзький трибунал засудив українських націоналістів — 7038 переглядів.

Також на офіційному сайті УІНП в рубриці «Наші проекти» створено тему «75-річчя УПА» та впродовж року наповнено її інформаційними матеріалами. <http://www.memory.gov.ua/page/ukrainska-povstanska-armiya>.

Крім того, 30 червня Інститутом спільно із Міністерством культури та народним депутатом України Ю.Шухевичем проведено урочисту академію відзначення 110-ліття від дня народження Романа Шухевича. У заході брали участь урядовці, народні депутати, військові, учасники АТО, студенти, громадські діячі та журналісти. Загалом кількість учасників становила близько 160 осіб.

Проведення державних заходів та заходів інформаційного характеру з відзначення інших пам'ятних дат

Відзначення Дня Героїв Небесної Сотні. 17–21 лютого Українським інститутом національної пам'яті спільно із Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності, НЦДКС «Український дім», БФ «Майдан Гідності», ГО «Родина Героїв Небесної Сотні», ГО «Самооборона Майдану», ТЦ «Глобус 2», Київським академічним театром «Колесо» проведено комплекс заходів із вшанування відваги, сили духу та жертвності громадян, які вийшли на мирний протест і віддали своє життя на Майдані (листопад 2013 року – лютий 2014 року), захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права і свободи людини, європейське майбутнє України.

17 лютого в Українському кризовому медіа-центрі проведено прес-брифінг щодо відзначення Дня Героїв Небесної Сотні за участі: Володимира В'ятровича, Голови Українського інституту національної пам'яті; Євгена Нищука, Міністра культури України; Ігора Пошивайла, Генерального директора Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності; Юрія Стельмашука, Генерального директора НЦДКС «Український дім»; Романа Орищенко, координатора «Самооборони Майдану»

Також 17 лютого в Умані та Полтаві до 3-ї річниці Революції Гідності проведено зустрічі з активістами Революції Гідності. У рамках зустрічей було обговорено результати роботи над проектом «Майдан: усна історія», зокрема було презентовано збірники спогадів учасників Революції Гідності «Майдан від першої особи. 45 історій Революції Гідності» та «Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах».

18 лютого в Українському домі відкрито виставки «У фокусі подій» в межах фотопроєкту «Human factor. last edition. by Photographers. Ukraine». До виставки увійшли понад 200 світлин виставкового проєкту, у тому числі горілих на Майдані, та експонати Музею Майдану. Виставка експонувалась до 21 лютого.

Також в ТЦ «Глобус» експонувалася мультимедійна виставка «Відважні, наші Герої». Проєкт, який актуалізує образи борців за свободу України, зокрема через показ революційного вбрання і атрибутики різних поколінь українців ХХ – ХХІ століть як демонстрації тяглості ідеалів і прагнень нації до незалежності як вшанування пам'яті полеглих героїв.

20 лютого на Алеї Героїв Небесної Сотні біля каплички і Хреста проведена Панахида за Героями Небесної Сотні та борцями за незалежність України. Увечері на Алеї Героїв Небесної Сотні проведена акція «Запали вогонь пам'яті» – запалення лампадок вздовж Алеї Героїв Небесної Сотні.

Відзначення Дня пам'яті та примирення та Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Інститут провів роботу з відзначення вказаних пам'ятних дат у рамках виконання відповідного Плану заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 277-р від 12 квітня 2017 року. Зокрема, Інститут здійснив інформаційний супровід урочистостей на території Меморіального комплексу «Національний музей історії України у Другій світовій війні», меморіально-мистецької акції «Перша хвилина миру» та інших.

Інститут ініціював Всеукраїнську акцію «Мак пам'яті», в рамках чого поширив інформаційні та методичні матеріали про червоний мак як символ пам'яті та підготував (спільно з Міністерством інформаційної політики України) два відеоролики для трансляції по ТБ та поширення в соціальних мережах.

Інститут взяв участь у підготовці та проведенні на Майдані Незалежності (м. Київ) 8-9 травня 2017 року фотовиставки «Українці в лавах Об'єднаних націй перемогли агресора», присвяченої українцям, що воювали у Другій світовій війні проти нацизму. Інститутом були надані інформаційні та фотоматеріали.

Відзначення Дня пам'яті жертв політичних репресій. 21 травня на території Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» Інститут забезпечив проведення меморіальних заходів. В рамках заходів відбулися офіційна церемонія вшанування жертв політичних репресій за участі Президента України Петра Порошенка та інших високопосадовців, а також громадське вшанування: міжконфесійний молебень за жертвами політичних репресій, мітинг-реквієм і виступ кобзаря, бандуриста і лірника Тараса Компаніченка.

До Дня пам'яті жертв політичних репресій Національний історико-меморіальний заповідник "Биківнянські могили" спільно з Українським інститутом національної пам'яті провели інформаційну кампанію "Биківнянська трагедія: імена з безіменних могил", у рамках якої в мережі інтернет та соціальних мережах були поширені інформаційні матеріали про жертв тоталітарного режиму, що знайшли спочинок у Биківнянському лісі.

Відзначення Дня Гідності та Свободи. Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності спільно та за підтримки Українського інституту національної пам'яті проведено низку заходів.

18 листопада проведено запалення вогнів на Алеї Героїв Небесної сотні, на території майбутнього меморіально-музейного комплексу та відкриття символічного знаку.

21 листопада проведена Панахида за Небесною сотнею та борцями за незалежність України в Каплиці на алеї Героїв Небесної сотні, а також відкрито виставку «Майдан: ландшафти пам'яті» на Майдані Незалежності. Інсталяція складається із 48 планшетів на металевих стендах, які нагадують про ключові етапи, перебіг, почуття, перемоги і втрати Революції Гідності.

21 листопада у Київській міській раді презентовано книгу Українського інституту національної пам'яті "Майдан від першої особи. Регіональний вимір" (випуск 3, частина 1). Книга реконструює події протестних рухів 2013-2014 років в областях. У 2017 році перша його частина, до якої увійшли регіони, починаючи з Автономної Республіки Крим до Луганської області. Решту областей буде представлено у другій частині, яка має вийти друком наступного року.

Презентації книги "Майдан від першої особи. Регіональний вимір" Інститутом також проведені 22 листопада в Національній академії державного управління при Президентові України, м. Київ; 23 листопада в м. Переяслав-Хмельницький Київської області; 21 грудня у м. Ужгород.

Відзначення Дня пам'яті жертв голодоморів. Український інститут національної пам'яті забезпечив проведення урочистої жалобної церемонії 25 листопада у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» за участі Президента України Петра Порошенка, керівників уряду та Верховної Ради, очільників українських церков, представників дипломатичних установ, громадськості. Інститут взяв участь у розробці сценарію, забезпечив технічний супровід заходів, мультимедійне та світлове оснащення, закупив лампадки та свічки для Акції «Запали свічку» на території Меморіалу та Михайлівській площі м. Києва.

Також Інститут разом із Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, мистецькою агенцією «Територія А», Науково-дослідним і освітнім центром із вивчення Голодомору (HREC в Україні), виступив співorganizатором благодійно-просвітницької акції «Свічка пам'яті», що ініційована українською співачкою Анжелікою Рудницькою. У заході, що пройшов 24 листопада брали участь артисти, хор богословської академії, фольклорні гурти. Під час заходу були розповсюджені брошури Українського інституту національної пам'яті «Голодомор не зламав».

У рамках заходів до Дня пам'яті жертв голодоморів Інститутом проведена інформаційна кампанія під гаслом «Голодомор - помста за свободу, помста за революцію», у рамках якої створено відеоролики та соціальну рекламу. Спільно із UA Перший підготовлено 8 роликів, що транслювались в телеэфірі, а також під час меморіальних заходів.

Заходи у зв'язку із 80-ми роковинами Великого терору. Впродовж липня – листопада 2017 року Інститутом проведено низку заходів на відзначення сумних роковин масових репресій комуністичного тоталітарного режиму у 1937 – 1938 роках.

У липні 2017 року до роковин початку Великого терору Інститутом підготовлені та поширені серед медіа та органів тематичні інформаційні матеріали.

25 липня проведена зустріч із українськими та казахстанськими дослідниками «Пам'ять про тоталітаризм: український та казахстанський досвід». Захід організований Українським інститутом національної пам'яті 25 липня 2017 р. в Національній бібліотеці України ім. В.Вернадського. Під час зустрічі казахстанські дослідники презентували проект «Карлаг: пам'ять заради майбутнього» та нові видання, присвячені політичним репресіям в Казахстані. У заході брав участь Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Казахстан в Україні та Республіці Молдова Самат Ордабаєв.

Розроблено та виготовлено інформаційно-просвітницькі стенди за темою "Гулаг: Про що мовчав мій дідусь". Це фотодокументальна виставка персональної історії в'язня ГУЛАГу Гельмута Вейса. Цю трагічну історію розказано у деталях завдяки оригінальним документам, які вдалося зібрати в архівах та бібліотеках. Проект став результатом співпраці: Українського інституту національної пам'яті, Центру досліджень Голокосту та релігійних меншин (м. Осло, Норвегія), Українського центру вивчення історії Голокосту, Національного музею історії України. Урочисте відкриття пройшло 6 листопада за участі гостей із Норвегії - авторів ідеї, нащадків головного героя проекту.

Також Інститутом у співпраці із Національним заповідником «Биківнянські могили» та Головною редколегією серії книг «Реабілітовані історією» підготовлено та виготовлено інформаційно-просвітницькі стенди "Великий терор: місця пам'яті". Стенди розкривають

особливості здійснення злочинів політичних репресій тоталітарним комуністичним режимом в усіх регіонах України. Експонування стендів заплановане у 2018 р.

Заходи у зв'язку із 70-ми роковинами акції "Вісла". 20 квітня за ініціативи Українського інституту національної пам'яті в приміщенні Укрінформу відбувся круглий стіл «Акція «Вісла» – злочин польського комуністичного режиму», присвячений 70-м роковинам примусової депортації українців. Учасники засідання ухвалили «Звернення учасників круглого столу «Акція «Вісла» - злочин польського комуністичного режиму» до Верховної Ради України та Сейму Республіки Польща».

27 квітня відкрита виставка "Втрачений світ" до 70-х роковин акції "Вісла" в Національному музеї історії України. На виставці представлені предмети культури українського населення Закарпаття, а також документи, що розкривають злочин депортації українців Польщі. Захід був організований Тернопільською обласною державною адміністрацією та Українським інститутом національної пам'яті.

Інститутом була підготовлена і поширена тематична інфографіка, яка розкривала причини, хід та наслідки депортацій українського населення Польщі у 1947 році.

Увічнення пам'яті учасників українського визвольного руху, осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, жертв голодомору та політичних репресій

Інститут продовжує узагальнювати дані про загиблих у ході проведення АТО захисників України. До бази станом на грудень 2017 року включено верифіковані дані про 3889 загиблих військовослужбовців.

Також триває **облік секторів військових поховань** на кладовищах в населених пунктах України. Станом на грудень 2017 року обліковано 458 секторів військових поховань, на яких поховано 1374 бійців. У квітні 2017 р. за інформацією про військовослужбовців загиблих (померлих) в зоні проведення АТО і похованих на секторах військових поховань, було підготовлено матеріали для інфографіки, яка була поширена у ЗМІ - <http://memory.gov.ua/news/de-pokhovani-geroi-suchasnoi-rosiisko-ukrainskoi-viini-infografika>.

Протягом 2017 р. Інститут надавав численні консультації команді Інтернет-проекту «Книга пам'яті полеглих за Україну» (<http://memorybook.org.ua/>) щодо уточнення даних про загиблих (померлих) осіб, які брали участь у захисті України під час проведення антитерористичної операції та місця їхнього поховання: на Краснопільському кладовищі, на 18-му кладовищі м. Харкова, на кладовищі Геологів м. Херсона тощо.

Продовжується робота щодо **збереження місць пам'яті Українського народу поза межами України**. Розроблено проект методичних рекомендацій для представників організацій закордонних українців, а також Міністерства закордонних справ України щодо порядку та методології обліку поховань українців за кордоном. Розпочато створення переліку поховань українців за кордоном з метою вироблення ефективних заходів для їх збереження. До нього внесені відомості про 434 поховання (як осібних, так і збірних), які розміщені на території 35 держав. Зокрема повністю опрацьовано всі джерела про поховання

української еміграції на території Чеської Республіки, верифікацію зібраної інформації здійснено з представниками української громади в Чехії та українським духовенством.

Інститутом були реалізовані заходи зі сприяння у **проведенні пошукових робіт з метою встановлення невідомих місць поховань** учасників збройної боротьби за незалежність України, жертв Голодомору та політичних репресій, а також встановлення їх імен у наступних локаціях.

- с. Боднарівка, Гусятинський район, Тернопільська область, в лісі, що на південно-західній околиці села. Братська могила вояків Окремої кінної дивізії Армії УНР. Періодизація: липень 1920 р. Ймовірно місце поховання українських воїнів, які загинули у найбільшому кінному бою в історії Армії УНР. В с. Боднарівка пошуківці виявили залишки цивільних поховань ХІХ століття, які не були предметом пошуку. Відтак було ухвалено рішення не здійснювати ексгумацію зазначених захоронень.

- між селами Кукавка і Тарасівка Могилів-Подільського району Вінницької області. Ймовірне місце поховання українських воїнів, які загинули у бою Армії УНР з більшовиками у листопаді 1920 року. Між селами Кукавка і Тарасівка були виявлені та ексгумовані залишки 19 вояків періоду 1920 року.

Інститут ініціював чи підтримав **встановлення меморіальних дощок на вшанування борців за незалежність.**

22 січня Інститутом спільно із Київською міською державною адміністрацією організоване урочисте відкриття меморіальної дошки Є. Коновальцю на вул. Січових Стрільців, 24 (м. Київ). У заході взяли участь члени уряду, представники Адміністрації Президента України, політичних партій, громадськості.

26 січня на Хрещатику відкрито меморіальну дошку Василю Макуху, учаснику українського визвольного руху, що само спалився на знак протесту вторгненню СРСР до Чехословаччини у 1968 р. Захід проводився за підтримки і участі Українського інституту національної пам'яті. На заході виступив голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович.

Також Інститут підтримав реалізацію проєктів “Голодомор 1932-1933: родинні історії” та “Місця масових поховань, пам'ятники і пам'ятні знаки жертвам Голодомору 1932-1933”. Вони є складові масштабної міжнародної гуманітарно-просвітницької програми “Голодомор 1932-1933 років: пам'ять в ім'я майбуття”. Ініційована програма Українським науково-дослідним та освітнім центром вивчення Голодомору (HREC in Ukraine). Реалізовується у співпраці з Українським інститутом національної пам'яті, Інститутом історії України НАНУ, Українським науково-освітнім консорціумом вивчення Голодомору (HREC), Національним музеєм історії України. Метою є створення найповнішого електронного реєстру місць поховань та пам'ятників жертв Голодомору, а також привернення уваги місцевих органів влади та самоврядування, широких кіл громадськості до збереження і належного вшанування могил жертв геноциду, вчиненого тоталітарним режимом.

Наукове, методичне та організаційне забезпечення політики національної пам'яті

З метою всебічного вивчення історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності, формування державної політики у сфері відновлення і збереження національної пам'яті Інститутом у звітному році організовано та/чи підтримано проведення низки наукових конференцій, засідань за круглим столом, експертних обговорень.

Зокрема, 18 січня в Київському міському будинку вчителя було проведено публік-діалог "Як посилити потенціал історичної освіти шляхом об'єднання шкільних предметів?". У заході взяли участь 43 експерти (представники Міністерства освіти і науки України, науковці, директори шкіл міста Києва, вчителі історії та українознавства, громадські активісти, інші фахівці).

24 січня у Київському військовому ліцеї імені Богуна відбувся Форум українських військових ліцеїв. Захід проходив за підтримки Українського інституту національної пам'яті. Також на заході співробітник Інституту виступив з доповіддю про Українську революцію 1917-1921 років у сучасній політиці національної пам'яті.

15 березня проведена публічна дискусія «Друга світова війна й Карпатська Україна», приурочена до 78 років із часу проголошення незалежності Карпатської України. Захід організований Закарпатським земляцтвом в Києві за підтримки Українського інституту національної пам'яті.

1–2 червня пройшла Міжнародна наукова конференція «Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917–1921 рр.)». Конференцію разом з Інститутом проводили Інститут історії України НАН України та Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

5–6 червня у Києві відбувся міжнародний публічний симпозіум «Імперії, колонії та голод в історико-порівняльній перспективі». Його організатори: Інститут історії України НАН України, Науково-освітній консорціум вивчення Голодомору при Канадському інституті українських студій (HREC), Український науково-дослідний та освітній центр вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), Український інститут національної пам'яті, Міністерство оборони України, Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Німецько-українська комісія істориків, ДНУ «Енциклопедичне видавництво», Благодійний фонд «Українсько-єврейська зустріч», Український інститут вивчення Голокосту «Ткума», проект «Вивчення Голокосту в Україні для формування атмосфери толерантності», Міжнародний виставковий конференц-центр «Український дім».

7 вересня проведено захід на вшанування пам'яті жертв депортацій, вчинених комуністичними тоталітарними режимами Радянського Союзу та Польської Республіки у середині ХХ століття. Під час заходу презентовано книги спогадів депортованих українців та їх нащадків «У жорнах історії». Організатор вшанування Київське ветеранське товариство депортованих українців «Холмщина» імені Михайла Грушевського за підтримки Українського інституту національної пам'яті.

5-6 жовтня у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулася V Міжнародна наукова конференція «Проблеми дослідження українського визвольного руху 1920-1950-х років (до 75-річчя створення Української повстанської армії)». Український інститут національної пам'яті став співорганізатором конференції разом із Львівським національним університетом імені Івана Франка, Інститутом історії України НАН України, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Науково-дослідним інститутом українознавства МОН України, Інститутом українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, Львівською обласною державною адміністрацією, Львівською обласною радою, Центром незалежних історичних студій та Центром досліджень визвольного руху.

16 листопада в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми дослідження Голодомору у ХХІ ст.: цифри, джерела, висновки». Її організаторами були Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний музей «Меморіал жертв Голодомору», Фондація українського Голодомору-Геноциду (Чикаго, США), Український інститут національної пам'яті, Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії імені М.Т. Рильського, Асоціація дослідників голодоморів в Україні, Громадський комітет із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932 – 1933 рр.

17 листопада на вшанування 100-річчя проголошення Української Народної республіки у Колонній залі Київської міської ради відбувся круглий стіл «100 років Української Народної Республіки – досвід і пам'ять», який організували Департамент суспільних комунікацій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Український інститут національної пам'яті.

18 листопада у приміщенні історичного факультету Київського національного університету ім. Т. Шевченка відбувся науково-практичний семінар "Відкриті архіви для молодих науковців". Захід організований Інститутом спільно із Центром досліджень визвольного руху. Участь взяли 30 молодих дослідників з різних регіонів України.

23-24 листопада в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка проходила III Міжнародна наукова конференція «Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації», одним із організаторів якої виступив Український інститут національної пам'яті.

4 грудня в Інституті історії України НАН України відбувся круглий стіл «Монументальна спадщина Російської імперії в Україні: чи Петро I, Катерина II, Суворов та Кутузов є героями української історії?». Співорганізаторами заходу виступили Інститут історії України НАН України, Український інститут національної пам'яті, Українське товариство охорони пам'яток історії і культури, Одеський національний університет ім. І. Мечникова. Історики обговорили питання шляхів деконструкції імперської спадщини.

13 грудня в Чернігові проведено тематичну зустріч на честь В'ячеслава Чорновола. Організатори заходу: Український інститут національної пам'яті, Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації.

24 грудня пройшла IV всеукраїнська наукова конференція "Чорноволівські читання" за ініціативи політичної партії "Народний Рух" України. Її співorganizаторами виступили також Український інститут національної пам'яті та Науково-дослідний інститут українознавства.

Крім того співробітники Українського інституту національної пам'яті брали участь у низці наукових та експертних заходів, що проводились іншими центральними органами виконавчої влади, науковими установами, громадськими організаціями.

Співпраця із музеями у сфері відновлення і збереження національної пам'яті

Упродовж звітного року Інститутом приділялась увага проблемам збереження національної пам'яті в музейних експозиціях. Надавалися консультації Одеському державному краєзнавчому музею, Лопатенському музею партизанської слави щодо висвітлення тем Української революції 1917 – 1921 років, УПА та проведення реконструкції експозицій. Проведені наради та консультації із музейниками м. Львів, Харків, Дніпро та Луганської області.

Відділ музейної справи Інституту брав участь у розробці концепції «**Музею монументальної пропаганди СРСР**». Протягом року здійснювалась координаційна робота між групою кураторів та обласними державними адміністраціями, рецензування розробленої концепції, систематизації інформації щодо демонтованих пам'ятників радянської доби та допомога у відборі майбутніх експонатів.

Крім того, УІНП розглянув та надав свої зауваження та пропозиції до Дизайн-концепції експозиції та внутрішнього простору будівлі другої черги Національного музею "Меморіал жертв Голодомору". Пропозиції надіслані до Міністерства культури України та Національного музею "Меморіал жертв Голодомору".

У листопаді - грудні 2017 року в співпраці з ICOM започатковано діяльність **Музейного клубу**. Формат роботи клубу передбачає тематичні дискусії, презентації, розгляд кейсів, лекції та вільне спілкування. Нотатки зустрічей, важливі висновки та рекомендації, а також презентації учасників (у разі згоди) будуть розміщуватися на сайті ICOM України. Місце проведення – Національний художній музей України. Відбулося дві зустрічі – 7 листопада «Реконструкція музею: "місія можлива"», де спікером виступила Тетяна Пилипчук з Харківського літературного музею; 5 грудня - «Управління виставковими проектами», спікер – генеральна директорка Національного культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький арсенал» Олеся Островська-Люта. Загальна кількість відвідувачів обох заходів склала 70 чоловік.

Зібрання усних свідчень

Продовжувалась реалізація проекту «Майдан: усна історія». У звітному році було проведено записи спогадів учасників та свідків Революції Гідності, родин Героїв Небесної Сотні (52 інтерв'ю); здійснено координацію з громадськими організаціями, науковцями, волонтерами щодо збору інтерв'ю в Києві та регіонах, копіювання цих записів до УІНП; скопійовано 42 записи ГО «Фонд збереження історії Майдану» (всього – 171), скопійовано

40 записів, записаних у регіонах за координації УІНП (всього – 415); здійснено упорядкування та облік інтерв'ю. Крім того, у рамках роботи з видання першої частини третього випуску збірника спогадів учасників Революції гідності «Майдан від першої особи. Регіональний вимір» було дозаписано 11 учасників Революції Гідності з регіонів.

Розпочато реалізацію проекту «Три революції». Зокрема здійснено запис усних свідчень (15 спогадів).

Розпочато реалізацію проекту «Усна історія АТО». В рамках роботи над проектом розроблено Положення про проект, методичні рекомендації та програму опитування, записано та обліковано 25 інтерв'ю. Спільно із Запорізьким національним університетом та Запорізькою обласною державною адміністрацією підготовлено до друку та надруковано третій випуск спогадів про події АТО: «Усна історія російсько-української війни (2014–2016 роки).

Проведено об'єднання у зібрання усних свідчень (Архів усної історії), записаних на базі УІНП та прийнятих до УІНП від інших державних, комунальних органів чи установ, громадських організацій, ініціатив, фізичних осіб. Визначено тематичні колекції та фонди, здійснюється облік записів та їх підготовка до оприлюднення. Розроблено структуру системи обліку та зберігання, яка лягла в основу розробленої системної програми, що дозволить створити базу усноісторичних джерел для внутрішнього користування. Здійснено пошук, приймання на зберігання, облік копій записів усних свідчень про різні історичні події, зібраних іншими державними, комунальними органами чи установами, громадськими організаціями, ініціативами, фізичними особами: про Голодомор (57); про Другу світову війну (23); про україно-польський конфлікт (5); про політичні репресії, примусові депортації (19); про український визвольний рух (3); про радянське повсякдення (8); про масовий протестний рух (309); про захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, антитерористичні операції (13); про операцію «Запад» (5), всього – 442 інтерв'ю.

Загалом в Інституті станом на грудень 2017 року зібрано та записано близько 1300 спогадів, що складає більше 2000 годин запису та понад 13 ТБ інформації.

Опрацювання проблемних питань українсько-польської співпраці у сфері збереження історичної пам'яті

Протягом 2017 року було підготовлено 5 інформаційно-аналітичних матеріалів про стан, перспективи розвитку та проблемні питання співробітництва між Україною та Польщею, а також тези до розмов у сфері національної пам'яті Міністерству закордонних справ України (двічі), в рамках підготовки до розмови Віце-прем'єр-міністра України з гуманітарних питань В. Кириленка з керівництвом Інституту національної пам'яті (Польща), на Консультативний комітет президентів України та Польщі, у зв'язку з приїздом Президента Республіки Польщі А. Дуди до України.

В лютому були підготовлені та надіслані на адресу Міністерства закордонних справ України матеріали до Дорожньої карти з питань примирення українського та польського народів. Наразі проект Дорожньої карти перебуває на узгодженні в польській сторони.

У квітні було оприлюднено заяву УІНП щодо нищення братської могили вояків УПА в Польщі, також створено інфографіку «Знищені пам'ятники: Україна та Польща 2014-2017 рр.», яка була поширена серед ЗМІ та громадськості.

Також надано Міністерству закордонних справ України інформаційні матеріали про населені пункти України, які включені до меморіальних дощок біля Могили Невідомого солдата у Варшаві.

Інститутом створено перелік пам'ятників та пам'ятних знаків, присвячених історії польського народу у ХХ ст., що встановлені на території України. До переліку внесена інформація про 323 об'єкти, з яких 166 не мають необхідних дозвільних документів.

Також сформований перелік українських пам'ятників та пам'ятних знаків, що встановлені на території Республіки Польща на честь українців – жертв воєн та політичних репресій. До переліку внесено 76 об'єктів. Зазначені відомості верифіковано з очільниками Об'єднання українців Польщі та дослідниками українських місць пам'яті на території Республіки Польща.

19 червня у Львові проведена зустріч фахівців України та Польщі щодо проблемних питань у сфері пошуку поховань, впорядкування, встановлення нових та реставрації вже існуючих місць пам'яті по обидва боки кордону, під час якої сторони обговорили взаємні пропозиції щодо виходу з проблемної ситуації.

Був проведений аналіз діючого законодавства, на основі якого була підготовлена дорожня карта дій з пошуку, ексгумації, впорядкування та встановлення пам'ятників в Україні, а також органам місцевого самоврядування направлено листа про нормативно-правову базу, порядок та процедуру реалізації на території України робіт з пошуку, ексгумації, перепоховання останків жертв воєн та політичних репресій, впорядкування місць поховань та місць пам'яті.

Інші заходи з популяризації історії України, її видатних особистостей та подолання історичних міфів

Окрім вище зазначених Інститутом у звітному році реалізовано низку інших інформаційно-просвітницьких проектів та заходів, спрямованих на популяризацію історії України, її видатних особистостей та подолання історичних міфів

У січні 2017 року Інститутом організовані заходи із відзначення 90-річчя з дня народження Олекси Тихого – українського публіциста, мовознавця, педагога, послідовного борця з русифікацією, члена-засновника Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод (УГГ). Зокрема, Інститут спільно з телеканалом UA:Перший підготували передачу про Олексу Тихого «Перша студія», що транслювалася в телеєфірі 27 січня, о 16:35. Участь у програмі взяв Начальник наукового управління Інституту Ярослав Файзулін та син Олекси Тихого – Володимир Тихий.

1 лютого у у Києві в Будинку вчителя пройшов вечір пам'яті відомого українського дисидента Олекси Тихого. Співорганізаторами заходу виступили видавництво «Смолоскип», Безкоштовні курси української мови та Український інститут національної пам'яті. Участь у

вечорі взяли Володимир Тихий, народний депутат Олексій Рябчин, дисидент Василь Овсієнко, історики, митці та громадські діячі.

11 січня в Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» були урочисто відкриті для експонування інформаційно-просвітницькі стенди «Биківня – територія пам'яті». Це спільний проект Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» та Українського інституту національної пам'яті.

У 2017 році Інститутом створено інформаційно-просвітницькі фотодокументальні стенди «Україна 1932-1933: геноцид голодом», які розкривають злочин Голодомору в Україні. Планується експонування цих стендів спільними зусиллями Міністерства закордонних справ України, Світового конгресу українців та Українського інституту національної пам'яті в дипломатичних представництвах різних країн світу. У зв'язку із цим розпочата робота із перекладу і верстки стендів іноземними мовами. Зокрема у співпраці з Міністерством закордонних справ України стенди перекладено португальською та іспанською мовами. Світовий конгрес українців здійснює переклад текстів англійською мовою.

В рамках створення мультимедійного просвітницького ресурсу «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії» створений віртуальний тур однойменним виставковим проектом - <http://memory.kby.kiev.ua/>. Віртуальний тур дає можливість не лише пройти виставкою, що проходила у Музеї історії м. Києва з 15 вересня по 27 листопада 2016 року до 75-х роковин трагедії Бабиного Яру, але й детально роздивитись архівні фотоматеріали, ознайомитись із текстами та відеосупроводом. Віртуальний тур є частиною мультимедійного просвітницького ресурсу, який повинен допомогти вчителям та викладачам працювати із складними сторінками історії. Проект реалізований у співпраці з Музеєм історії міста Києва, Благодійною ініціативою «Українсько-єврейська зустріч», Громадським комітетом вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру та іншими профільними організаціями.

Підготовлено до видання посібник "Бабин Яр: Пам'ять на тлі історії. Путівник для вчителя" спільно з Українським центром вивчення історії Голокосту та Благодійною ініціативою "Українсько-єврейська зустріч" (Канада). У посібнику вміщено навчально-методичні розробки шкільних занять, підготовлені на основі однойменної віртуальної виставки, створеної Музеєм історії міста Києва спільно з Українським інститутом національної пам'яті, та документального фільму "Бабин Яр у пошуках пам'яті". Практичні заняття путівника допомагають вчителю організувати обговорення широкого кола питань, пов'язаних із історичною пам'яттю та, зокрема, пам'яттю про жертви Бабиного Яру.

У звітному році проведено низку презентацій книги «Наш Крим: неросійські історії українського півострова», що була Інститутом підготовлена і видана у 2016 р. 20 січня 2017 р. відбулася презентація збірника в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ». Участь у заході взяли Голова Інституту Володимир В'ятрович та начальник відділу аналізу регіональних особливостей та політики національних меншин Богдан Короленко, співавтор книги. Презентація відбулася в День Автономної Республіки Крим – учасники нагадали саме про український статус кримської автономії, а також звернули увагу на спроби Росії маніпулювати історією півострова для виправдання анексії Криму.

4 квітня книга була презентована в м. Херсон. Презентація проведена на запрошення благодійної організації Кримськотатарський культурно-спортивний центр «Куреш» і відбулася в Херсонському державному університеті. На презентації були присутні студенти і викладачі Херсонського державного університету, представники Херсонської обласної державної адміністрації, активісти кримськотатарського національного руху, журналісти.

6-8 квітня Український інститут національної пам'яті взяв участь у Черкаському книжковому фестивалі, що проводився вперше. Інститутом на фестивалі було представлено власні видання, проведено їх презентації та налагоджено контакти і співпрацю із партнерами на Черкащині. Зокрема були презентовані книги: «Наш Крим: неросійські історії українського півострова», «Майдан від першої особи. 45 історій Революції Гідності», «Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах», а також книги «Усна історія російсько-української війни. 2014-2016 рр.» 1-й та 2-й випуски. У рамках фестивалю крім того проведено зустріч зі студентами в Черкаському національному університеті, на якій йшлося про результати роботи над проектом «Майдан: усна історія».

З метою популяризації історії українського визвольного руху та вшанування борців за незалежність 13-14 жовтня у приміщенні Національної спілки кінематографістів України Будинку кіно Українським інститутом національної пам'яті проведено історичний фестиваль «Історія.UA». В рамках фестивалю було проведено майстер-класи, круглі столи, презентації книжкових новинок, показ фільмів, панельні дискусії з відомими істориками, письменниками та журналістами, музичні та мистецькі інсталяції. Перший день присвячено 100-річчю Української революції 1917-1921 років. Другий — 75-літтю створення Української повстанської армії. Український інститут національної пам'яті в рамках Фестивалю «Історія.UA» представив дитячу настільну гру «Українська революція», виставку «УПА – відповідь нескореного народу. Антирадянський фронт» та кіномарафон, присвячений висвітленню подій Української революції та діяльності УПА. Під час кіномарафону, співорганізатором якого виступило Державне агентство України з питань кіно, було продемонстровано 7 художніх та документальних фільмів присвячених тематиці визвольної боротьби 1940-50-х років.

Впродовж звітного року співробітники Інституту неодноразово виступали із лекціями з актуальних питань збереження національної пам'яті перед різними аудиторіями. Зокрема дві лекції було прочитано державним службовцям Печерської районної державної адміністрації в м. Києві присвячені 100-річчю Української революції 1917 – 1921 років та Дню соборності (20 січня та 23 лютого).

Впродовж року прочитано чотири лекції бійцям бригади швидкого реагування Національної гвардії України у смт. Гостомель присвячені питанням 100-річчя Української революції, вкладу України у перемогу над нацизмом, українському визвольному руху, злочину Голодомору як геноциду Українського народу.

19 травня на запрошення керівництва Головного управління розвідки Міністерства оборони України головний спеціаліст відділу аналізу регіональних особливостей та політики національних меншин Максим Майоров прочитав особовому складу Головного управління розвідки лекцію на тему «Україна в Другій світовій війні».

24 липня у військовій частині ДПСУ, що розташована у селі Оршанець Черкаської області, дітям - учасникам теренової гри «Джура-прикордонник» Владиславом Куценком були прочитані лекції «Армія УНР у 1917-1920 роках» та «Кордонна охорона УНР».

7 листопада у м.Луцьку в рамках проекту «Файна гутірка» проведено зустріч громадськості міста із першим заступником голови Українського інституту національної пам'яті Аліною Шпак, під час якої обговорено актуальні питання збереження національної пам'яті.

28 листопада Тетяна Ковтунович прочитала лекцію, присвячену 4-й річниці Революції Гідності, у Навчально-оздоровчому комплексі Київського військового ліцею імені Івана Богуна у м.Боярці.

Інформаційна робота

Інститутом проводиться активна робота з поширення інформації про актуальні питання в реалізації політики національної пам'яті, популяризації історії України. Зокрема, Інститут постійно здійснює підготовку та поширення інформаційних і методичних матеріалів для засобів масової інформації щодо важливих сторінок української історії. Цього року було підготовлено та направлено 18 матеріалів на ключові історичні теми, зокрема до річниці примусового вивезення населення України в Німеччину, відзначення Дня Соборності України, Дня пам'яті героїв Небесної Сотні, 100 років початку Української революції 1917-1921 років, утворення Української Центральної Ради, 70 років проведення акції «Вісла», Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, День пам'яті жертв політичних репресій, 80 років початку Великого терору в Україні, річниці незалежності України, Дня пам'яті жертв Голокосту в Україні, 75 років з початку формування УПА, 70 років дня проведення операції «Запад», 100 років проголошення УНР, Дня Гідності та Свободи, Дня пам'яті жертв Голодомору, 100 років Курултаю та 80 років з дня народження В.Чорновола. Також частина інформаційних матеріалів за вказаними темами були розіслані для використання до Національної поліції України, Міністерства оборони України та обласним державним адміністраціям.

У звітному році поширено 6 інфографік. Зокрема Інститут до річниці масової депортації населення Західної України «Операція Запад» виготовив і поширив тематичну інфографіку. Спільно із Українським кризовим медіа-центром підготовлено і поширено інфографіку: про нову процедуру реабілітації жертв репресій комуністичного тотального режиму «Реабілітація жертв комуністичного тотального режиму»; «Український календар», в якому відображено пропозиції Інституту святкових та вихідних днів; «Акція “Вісла”» до 70-річчя злочину польського комуністичного режиму. Спільно із Українським кризовим медіа-центром, Центром дослідження визвольного руху підготовлено і поширено інфографіку до річниць Української революції «100 років боротьби: Українська революція» та створення Української повстанської армії «УПА – 75 років».

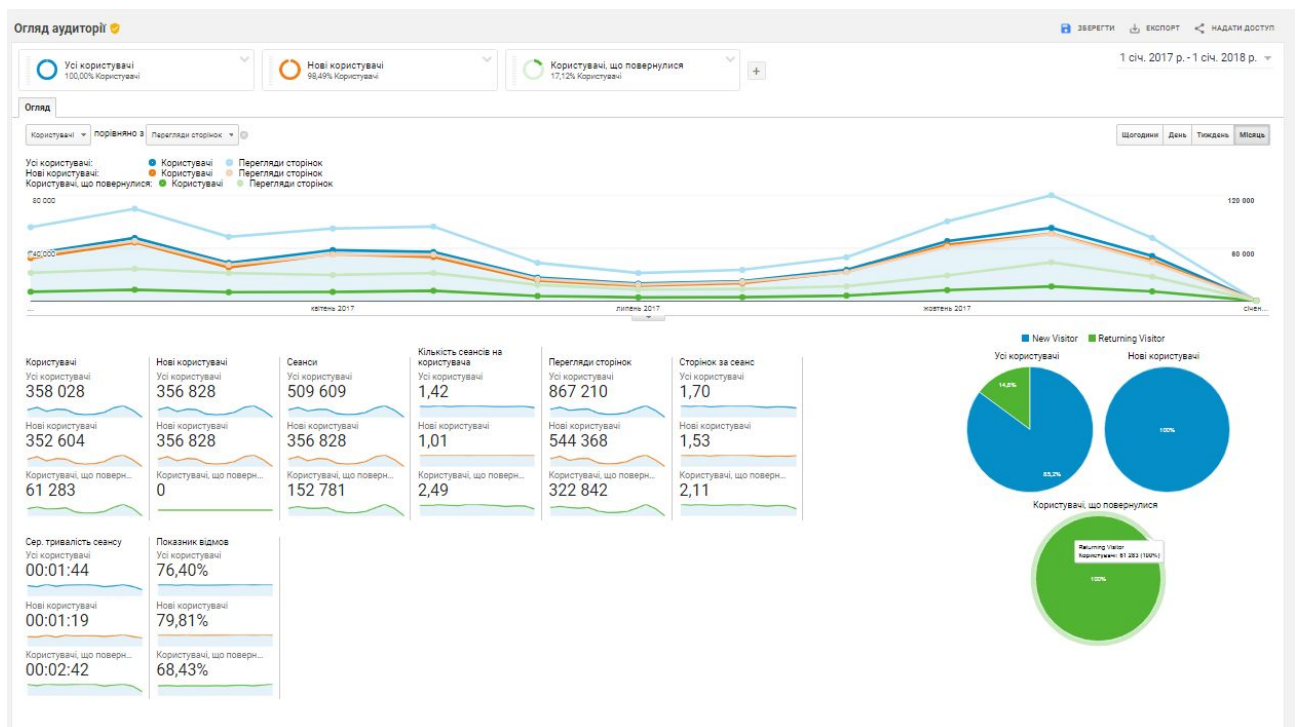
Загалом Інститутом за 12 місяців поточного року засобам масової інформації було розіслано майже 140 прес-релізів та інших інформаційних матеріалів.

Співробітники Інституту впродовж звітного року брали участь у теле- та радіопередачах, надали понад 500 інтерв'ю, коментарів.

Важливим інформаційним ресурсом Інституту є сайт (<http://www.memory.gov.ua/>). Упродовж січня-грудня 2017 року на сайті було оприлюднено 944 повідомлень та статей, а це вдвічі більше, ніж 2016 року – адже тоді було розміщено майже 470 матеріалів. У середньому на сайті щодня публікується 4-5 нових матеріалів.

За звітний рік сайт відвідало понад **358 тис.** користувачів. Кількість переглянутих сторінок **867 тис.**

Найактивніший місяць відвідування користувачами сайту – листопад. В цей час Інститутом національної пам'яті проводилися декілька великих інформаційних компаній до роковин Голодомору 1932-1933 років та Дня Гідності і Свободи.

показники "Огляд аудиторії" + сегменти

Серед загальної кількості користувачів кількість нових, унікальних користувачів – **356 828**. Нові користувачі здійснили **544 368** перегляди сторінок на сайті. Окрім нових на <http://www.memory.gov.ua/> є аудиторія, що повторно повернулася на перегляд сторінок в кількісному показнику **152 781**.

Інститут веде сторінку у соціальній мережі Facebook ([facebook.com/uinp.gov.ua/](https://www.facebook.com/uinp.gov.ua/)). Сторінка оновлюється щодня. Кількість уподобань сторінки зростає із **24 689** з 1 січня 2017 до **35 664** (станом на 1 січня 2018 року). Приріст вподобань сторінки – **10 975** осіб. Максимальне охоплення аудиторії - 2 вересня 2017 року – **104 тис.** читачів.

Також Інститут веде сторінку у соціальній мережі Twitter (twitter.com/Uinp_gov_ua/). Сторінка оновлюється щодня. Кількість уподобань сторінки зростає із 1 220 з 1 січня 2017 до

2 351 (станом на 1 січня 2018 року). Приріст вподобань сторінки зріс майже вдвічі – **1 131** осіб. Максимальне охоплення аудиторії - у травні 2017 року – **4 тис.** відвідування профілю.

Відеоролики, зняті за участі Українського інституту національної пам'яті, відеозаписи дискусій, прес-конференцій оприлюднюються на YouTube-каналі Ukrainian Institute of National Remembrance (<https://www.youtube.com/channel/UCv7GvZiPMU7OWZdPkmeH3Qw>). На канал підписано 1 355 осіб. Кількість переглядів за 2017 рік – **89 209**.

Видавничі проекти

У звітному році реалізовано низку видавничих проектів. Зокрема, видано:

Випуск збірника спогадів учасників Революції Гідності «Майдан від першої особи. Регіональний вимір. Вип. 3.: у 2 ч. Ч. 1. АР Крим – Луганська область», тиражем 2000 примірників. Проведено чотири презентації видання: у Києві, Боярці, Переяславі-Хмельницькому та в Ужгороді.

Спогади про події АТО: «Усна історія російсько-української війни (2014-2016 роки). Вип. 3.». Тираж книги складає 800 примірників. Проведено презентацію збірника 14 жовтня в рамках історичного фестивалю «Історія.УА».

Доповнене навчально-методичне видання «Збірка методичних рекомендацій до відзначення пам'ятних дат у загальноосвітніх навчальних закладах». Наклад - 1500 примірників

Брошуру «Биківня – територія пам'яті» тиражем 2000 примірників.

Брошуру «УПА – відповідь нескореного народу» тиражем 5000 примірників.

Науково-популярне видання присвячене 100-річчю подій Української революції 1917-1921 років «100 років боротьби: Українська революція 1917-1921» тиражем 6000 примірників.

Інформаційно-просвітницькі матеріали у вигляді настільної дитячої гри за мотивами подій та місць Української Революції 1917-1921 років у кількості 1000 примірників.

Інститутом проводилась робота із розповсюдження здійснених видань. Протягом 2017 року було опрацьовано 200 запитів від громадських організацій, навчальних закладів, органів місцевого самоврядування та військових частин. За результатами розгляду запитуваних видання належним чином оформлено та відправлено на адреси заявників.

Загалом протягом 2017 року, відповідно до запитів та заходів, що проводилися Інститутом, було поширено 19 944 примірників.

Також видання Інституту підготовлено в електронній формі та розміщено на його офіційному веб-сайті.

Недопущення використання символів тоталітарних режимів в Україні

Співробітниками Інституту протягом року постійно здійснювався моніторинг та аналіз виконання Закону України «Про засудження комуністичного та

націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Інститутом проведено моніторинг офіційних сайтів окремих центральних органів виконавчої влади, їх регіональних органів щодо відповідності розміщених історичних та інших матеріалів чинному законодавству та політиці національної пам'яті. На основі проведеного моніторингу та аналізу розміщеної інформації підготовлено та скеровано листи до Генеральної прокуратури України, Державної фіскальної служби України, Національної поліції України, Державної служби надзвичайних ситуацій України, Державної прикордонної служби України з пропозиціями щодо приведення інформації, розміщеної на офіційних сайтах їх регіональних органів у відповідність до чинного законодавства.

Також здійснюється постійний моніторинг у відкритих джерелах інформації повідомлень про невиконання окремими органами місцевого самоврядування законодавства про заборону використання символіки комуністичного тоталітарного режиму. За результатами моніторингу скеровано листи органам місцевого самоврядування, юридичним особам щодо необхідності виконання чинного законодавства, зокрема перейменування об'єктів топоніміки та демонтаж пам'ятників, пам'ятних знаків з символікою комуністичного тоталітарного режиму, а також приведення назв юридичних осіб та інформації, розміщеної на їх офіційних сайтах до вимог Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Загалом, підготовлено та надіслано 35 таких листів.

В ході опрацювання звернень громадян, краєзнавців, а також отриманих на запити Інституту відповідей архівних установ, упродовж 2017 року додатково ідентифіковано 9 населених пунктів, назви яких пов'язані з особами, причетними до встановлення радянської влади в окремих адміністративно-територіальних одиницях України та діяльністю комуністичної партії і також підлягають перейменуванню Верховною Радою України.

Крім того, співробітники Інституту знайомили експертне середовище із результатами «декомунізації» під час наукових та експертних засідань та конференцій. Зокрема на засіданні круглого столу «Законодавство про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні: стан виконання», організованого Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (1 листопада 2017 року). У заході взяли участь народні депутати України, представники Українського інституту національної пам'яті, Міністерства юстиції України, Міністерства культури України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, представники інших державних органів, інститутів, асоціацій, а також науковці та громадськість. На круглому столі Інститутом було представлено інформацію про стан та проблеми реалізації законодавства про засудження тоталітарних режимів.

Інститут взяв участь у круглому столі «Декомунізаційні процеси в країнах Євроregionу Нижній Дунай: засоби, досвід, наслідки...», що відбувався в рамках VI Міжнародної наукової конференції «Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри» (м. Одеса, 27-28 квітня 2017 р.). Начальник відділу Богдан Короленко виступив з

доповіддю «Перейменування населених пунктів 2016 року у контексті політики національної пам'яті: всеукраїнський та регіональний виміри».

Також Інститут долучився до міжнародної наукової конференції «Комуністичні тоталітарні режими Європи: генеза, специфіка, пам'ять», організованої Фондом Конрада Аденауера в Україні (10-12 листопада 2017 р., м. Львів). Начальник відділу аналізу регіональних особливостей та політики національних меншин Богдан Короленко виступив з доповіддю на тему «Тоталітаризм у символічному просторі: топоніміка та монументальна пропаганда на комуністичній службі».

Також у звітному році Відділом правового забезпечення здійснювалася позовна робота та забезпечувалося представництво інтересів Інституту у 8 наступних адміністративних справах:

Справа № 800/341/16 за позовом Дмитрівської сільської ради до Верховної Ради України, третя особа – Український інститут національної пам'яті про визнання протиправною та скасування постанови від 12.05.2016 р. № 1353-VIII в частині перейменування села Дмитрівка. Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 03.04.2017 у зв'язку з повторною неявкою позивача позовну заяву залишено без розгляду.

Справа № 800/315/16 за позовами Вілкула О. Ю. – народного депутата України, Сироти О. В., Постольника Н. І., Степанян О. О., Глікмана М. М. – депутатів Дніпропетровської міської ради, Трегубенко Т. І., Скорика Д. В., Січкарь О. К., Морозової Т. І., Лукіша М. А., Митрофанова Р. В., Бутакової З. Ф., Деркач О. Ю., Голубевої Л. М., Костенко В. М. до Верховної Ради України, треті особи – Дніпровська міська рада, Український інститут національної пам'яті, Купрій В. М. про визнання незаконною та скасування постанови «Про перейменування міста Дніпропетровськ Дніпропетровської області» від 19 травня 2016 р. № 1375-VIII. У зв'язку зі створенням Верховного Суду справу передано на розгляд до Касаційного адміністративного суду Верховного Суду, розгляд справи триває.

Справа № 800/400/16 за позовами Потапової Л. М., Ларіна С. М., Цупрія А. І., ГО «Центр співпраці та підтримки міжнародних проектів», Маяк М. Е., Ніжнікової А. О., Спінули І. В., Симоненка О. С., Пономаренко Н. В., Бажан В. В., Токарева В. Г., Макієнка О. І., Рацули О. А., Яриніча К. В., Стрижакова А. О. до Верховної Ради України, треті особи – Український інститут національної пам'яті, Кіровоградська міська рада, Шиян Т. В., Малкова А. О., Кравцов А. О. про визнання незаконною та нечинною Постанови Верховної Ради України «Про приведення назви міста Кіровоград Кіровоградської області у відповідність із вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 14.07.2016 № 1468-VIII. У зв'язку зі створенням Верховного Суду справу передано на розгляд до Касаційного адміністративного суду Верховного Суду, розгляд справи триває.

Справа № 530/510/16-а за позовом Кужима Олега Миколайовича, Софієнка Григорія Івановича, Мелашенко Віти Ігорівни, Чугуєвця Віктора Захаровича до Опішнянського селищного голови, треті особи - депутат Опішнянської селищної ради по виборчому округу № 5 Пошивайло Світлана Григорівна, Український інститут національної пам'яті, Дяченко

Людмила Леонідівна, Зіненко Тетяна Миколаївна, Матвієнко Наталія Станіславівна, Метка Людмила Олексіївна, Овчаренко Людмила Миколаївна, Пошивайло Олександр Миколайович, Редчук Галина Василівна про визнання рішення органу місцевого самоврядування нечинним, його часткове скасування та зобов'язання вчинити дії (перейменування об'єктів топоніміки у смт. Опішня Полтавської області). Постановою Зіньківського районного суду Полтавської області від 27.04.2017 у задоволенні позовних вимог відмовлено. Постановою Харківського апеляційного адміністративного суду від 01.08.2017 постанову Зіньківського районного суду Полтавської області від 27.04.2017 скасовано, прийнято у справі нове рішення про відмову у задоволенні позовних вимог. Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 02.10.2017 відкрито касаційне провадження у справі. У зв'язку зі створенням Верховного Суду справу передано на розгляд до Касаційного адміністративного суду Верховного Суду, розгляд справи триває.

Справа № 815/2561/16 за позовом народного депутата України Скорика М. Л. до Одеської обласної державної адміністрації, треті особи – Український інститут національної пам'яті, Одеська обласна організація ВО «Свобода», ГО «Родина Героїв Небесної Сотні», Бурлаченко С. С., Копач Н. Д., Сіماشко О. В., Стерненко С. В., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Одеська міська рада, Одеська обласна рада, Северин М. О., Пашенко С. П. про визнання протиправними та скасування розпоряджень щодо перейменування об'єктів топоніміки у населених пунктах Одеської області. Постановою Одеського окружного адміністративного суду від 09.11.2017 у задоволенні позову відмовлено.

Справа № 826/11325/17 за позовом Мясникової Наталії Олегівни до Українського інституту національної пам'яті, Голови Українського інституту національної пам'яті В'ятровича В. М. про визнання дій протиправними та заборону вчиняти дії. Розгляд справи у Окружному адміністративному суді м. Києва триває.

Справа № 826/11910/16 за позовом ГО «Єврейська правозахисна група», ГО «Антифашистська правозахисна ліга» до Київської міської ради про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії. Розгляд справи у Окружному адміністративному суді м. Києва триває, вирішується питання про залучення Українського інституту національної пам'яті до участі у справі у якості третьої особи на стороні відповідача.

Справа № 826/9415/17 за позовом ГО «Полк Перемоги» до Українського інституту національної пам'яті про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити дії. Розгляд справи у Окружному адміністративному суді м. Києва триває.

Крім того підготовлено і направлено до Конституційного Суду України позицію Українського інституту національної пам'яті у конституційному провадженні у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Сприяння удосконаленню викладання історії в навчальних закладах та організації національно-патріотичного виховання молоді

Інститут в рамках реалізації державної політики у сфері відновлення і збереження національної пам'яті продовжує співпрацювати із Міністерством освіти і науки та громадськістю задля вдосконалення вивчення історії у навчальних закладах та організації національно-патріотичного виховання молоді.

Протягом року тривала робота з розроблення й удосконалення проектів навчальних програм для 10–11 класів (інтегрований курс "Історія: Україна і світ" та курс "Історія України" (рівень стандарт/академічний рівень):

- з метою обговорення проекту Типового навчального плану для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів і Концепції інтегрованого предмета 18 січня 2017 року у Київському міському будинку вчителя було проведено публік-діалог "Як посилити потенціал історичної освіти шляхом об'єднання шкільних предметів?". У заході взяли участь 43 експерти (представники Міністерства освіти і науки України, науковці, директори шкіл міста Києва, вчителі історії та українознавства, громадські активісти, інші фахівці). За результатами заходу для доопрацювання проекту Концепції сформовано робочу групу та прийнято підсумкову резолюцію, яку надіслано до Міністерства освіти і науки України;

- у рамках громадського обговорення проекту Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів, розроблено пропозиції до Концепції інтегрованого предмета "Історія: Україна і світ", яку надіслано на Міністерство освіти і науки України;

- відповідно до наказу МОН від 22 березня 2017 року № 451 представники Інституту увійшли до складу робочої групи з розроблення програми інтегрованого курсу історії та удосконалення програми "Історія України" рівня стандарт/академічного рівня. У рамках розроблення проекту програми відбулося сім робочих нарад. Протягом серпня програми пройшли громадське обговорення. Відповідно до висловлених пропозицій і зауважень до проектів внесено правки. Програми затверджено наказом МОН від 23 жовтня 2017 року № 1407.

Упродовж 2017 року розроблено та направлено до Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України й Міністерства оборони України низку методичних рекомендацій та підбірок візуальних матеріалів, а саме: до 75-річчя від початку примусового вивезення населення України в Німеччину; до 100-річчя Української революції 1917-1921 років; пам'яті жертв акції «Вісла»; до Дня пам'яті та примирення та Дня перемоги над нацизмом і Другій світовій війні; до Дня пам'яті жертв Голодомору; до Дня захисника України, присвячені 75-річчю УПА; до 100-річчя першого Курултаю кримськотатарського народу; підбірку листівок «100 облич Української революції» та методичний супровід до них.

Також підготовлено та виготовлено електронний комплект для вчителів і викладачів "Україна в роки Другої світової війни (1939–1945)". Комплект складається з електронної версії набору листівок, інтерактивного варіанту електронної версії набору листівок і методичного посібника.

Крім того, в рамках співпраці із Інститутом проблем виховання НАПН України для посібника, що готується, підготовлено розділ щодо особливостей відновлення національної пам'яті та патріотичного виховання засобами історичної освіти "Історична пам'ять як чинник формування національно-патріотичної свідомості школярів". Матеріали надіслано Інституту проблем виховання НАПН України.

У рамках співпраці з видавництвом "Редакція освітянських видань" започатковано окрему вкладку "Школа патріота" (48 сторінок) до видання "Позакласний час". Номери присвячені річницям визначних подій та ювілеям видатних українців, інноваційним методам і прийомам викладання новітньої історії. Протягом вересня–грудня вийшло 4 номери "Школи патріотів".

З метою підтримки ініціатив громадськості щодо вдосконалення національно-патріотичного виховання Український інститут національної пам'яті організував та взяв участь у низці тематичних заходів.

Зокрема, 15–16 лютого Інститут взяв участь у Східному освітньому форумі, що відбувся у Покровську, і зібрав понад 250 учасників. На Форумі співробітники інституту Г.Байкеніч та П.Подобед виголосили доповіді, що викликали значне зацікавлення учасників.

28–29 квітня відбувся Рівненський регіональний Форум патріотичних справ "Ми – Українці!", у якому взяли участь 270 осіб – представників навчальних закладів та громадських організацій, що займаються питаннями національно-патріотичного виховання. Співробітниками Інституту виголошено доповідь на пленарному засіданні та проведено дві секції у рамках дискусійного майданчика "Історична пам'ять як чинник формування національної ідентичності і патріотизму".

1–2 грудня підготовлено та проведено Третій Форум українських патріотичних справ "Ми – Українці!". У заході взяли участь понад 200 освітян з усіх регіонів України. Учасники обговорили актуальні проблеми національно-патріотичного виховання, політики національної пам'яті як чинника виховання дітей та молоді, координації зусиль органів влади і громадських ініціатив у цій сфері.

Співпраця з установами, що належать до сфери управління Інституту

Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті

Протягом 2017 року здійснювалася робота щодо забезпечення розвитку Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті. Протягом січня-травня 2017 року було оглянуто 7 приміщень для розміщення архіву. На основі здійсненого огляду обрано потенційне приміщення для розміщення архіву, проводяться переговори щодо його передачі до сфери управління Українського інституту національної пам'яті для забезпечення діяльності ГДА УІНП, створена дорожня карта дій з передачі приміщення.

З метою забезпечення прозорості відбору кандидатів на посаду керівника ГДА УІНП був проведений відповідний конкурс. На посаду керівника Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті подалося двоє кандидатів. Проте жоден з учасників конкурсу під час співбесіди не представив цілісного бачення розвитку ГДА УІНП та необхідного знання міжнародного досвіду щодо законодавчої бази і практики її

застосування у сфері відкриття архівів спеціальних служб. Відповідно жоден з кандидатів не набрав достатньої кількості балів. Враховуючи таку ситуацію, конкурсна комісія ухвалила рішення не рекомендувати жодного кандидата для призначення на посаду керівника ГДА УІНП.

Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні - Музей Революції Гідності

Протягом звітного року Інститутом забезпечувався розвиток, спрямування та координація роботи Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції Гідності. Надавалась методична та консультативна допомога, опрацьовано документи щодо затвердження змін до організаційної структури, штатного розпису, планів роботи, а також відряджень, відпусток та премій керівництва Музею.

Для співробітників Музею Інститутом спільно з Фондом збереження історії Майдану була організована 04.06.2017-10.06.2017 музейна навчальна поїздка. Основною метою навчальної поїздки було ознайомлення із музейними сучасними практиками Бельгії, Нідерландів та Франції, участь у зустрічах з європейськими музейниками, експертне обговорення концепції Музею Революції Гідності.

Протягом березня – червня 2017 року тривала розробка концепції Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції Гідності та підготовка документів для оголошення Міжнародного відкритого архітектурного конкурсу проектів на кращу проектну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні - Музей Революції Гідності» (м. Київ), який був оголошений 20 жовтня та досі триває.

Організаційне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій (ДМВК)

У звітному році проводилась поточна робота з організаційного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення діяльності ДМВК: забезпечення листування з органами влади та громадянами, підготовка проектів нормативно-правових актів, що стосуються діяльності ДМВК. Інститутом забезпечено проведення 27 жовтня 2017 року засідання ДМВК в оновленому складі під головуванням Віце-прем'єр-міністра Розенка П.В.

Міжнародна співпраця

Інститутом в рамках міжнародної співпраці особлива увага приділяється продовженню роботи Українсько-польського форуму істориків, який був створений Українським та Польським інститутами національної пам'яті у 2015 році. Діяльність Форуму покликана сприяти налагодженню польсько-українського діалогу навколо складних сторінок спільного минулого; поширенню об'єктивної інформації про Україну, формуванню її позитивного іміджу у Республіці Польща; розвінчуванню міфів антиукраїнської пропаганди. У 2017 році проведено два засідання Форуму.

27-30 березня 2017 р. чергове засідання Форуму пройшло у м.Краків (Республіка Польща). Тематика засідання була присвячена українському питанню у програмі та ідеології польського підпілля і польському питанню у програмі та ідеології українського підпілля.

19-22 жовтня 2017 р. відбулося засідання Форуму на Черкащині (м.Черкаси, м. Чигирин, с. Суботів та ін.). Тематика засідання – «Події на Холмщині у 1942 – 1944 рр.».

Результати засідань Форуму опубліковано на сайті Інституту.

Від 2014 року Український інститут національної пам'яті є членом Європейської платформи пам'яті та сумління, що об'єднує урядові та громадські інституції європейських країн, що працюють у сфері подолання спадщини тоталітаризму. Наразі до мережі входить понад 50 організацій із 13-ти країн Європейського Союзу, Молдови, України, Ісландії, Албанії, США, Канади.

У звітному році представники Інституту взяли участь у заходах Платформи. Зокрема, у зустрічі учасників проекту «Justice 2.0» (International justice for the Communist crimes). Зустріч проходила у Празі (Чехія) 13-16 лютого 2017 р. з метою обговорення міжнародного досвіду урядових та неурядових організацій країн Європи з розслідування злочинів комуністичних тоталітарних режимів, які вчинялися на території країн Східної Європи, встановлення їх організаторів та виконавців у рамках організації у майбутньому міжнародного трибуналу над злочинами комунізму.

Начальник Відділу правового забезпечення Сергій Рябенко взяв участь у міжнародній конференції «100 років комунізму. Історія та пам'ять», що була проведена Платформою 8-9 листопада 2017 р. у м. Париж (Франція).

У щорічній зустрічі Платформи, що проходила у Вільнюсі (Литва) 28-30 листопада 2017 р., Інститут представляв начальник Відділу правового забезпечення Сергій Рябенко. Під час зустрічі взяв участь у виборах Президента та інших органів Платформи на наступні 2 роки, а також у прийнятті рішення щодо залучення нових організацій з країн Європи до членства у Платформі.

29 листопада 2017 р. представник Інституту взяв участь у воркшопі «Міжнародне правосуддя» (International justice), присвяченому обговоренню міжнародного досвіду урядових та неурядових організацій країн Європи з розслідування злочинів комуністичних тоталітарних режимів, які вчинялися на території країн Східної Європи, встановлення їх організаторів та виконавців у рамках організації у майбутньому міжнародного трибуналу над злочинами комунізму.

Із 2016 року Аліна Шпак, Перший заступник Голови Українського Інституту національної пам'яті, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 960-р представляє Україну в Опікунській раді Німецького федерального фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє». Фонд «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» покликаний сприяти міжнародним проектам, які спрямовані на посилення партнерської співпраці між Німеччиною та країнами, які в значній мірі постраждали від наслідків націонал-соціалізму. У звітному році вона брала участь у двох засіданнях Опікунської ради 22 червня та 7 грудня у м. Берлін (Німеччина).

Інститут продовжує розширювати зв'язки із партнерами за межами держави для врахування європейського досвіду з формування та реалізації державної політики у сфері національної пам'яті, а також з метою поширення інформації про українське минуле та популяризацію України у світі.

На запрошення Голови Програмної Ради Економічного Форуму Зигмунта Бердиховського Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович взяв участь у Х Форумі Європа – Україна «Можливості, яких не можна втратити» у м. Ряшів, (Республіка Польща) 27-29 січня 2017 р. Під час візиту В'ятрович В.М. взяв участь у дискусії «Декомунізація і люстрація в Україні. Чи Україна може використати досвід Польщі та інших посткомуністичних країн», а також дискусії «Історична політика сьогодні – забути або пам'ятати? Як подолати спадщину старих конфліктів?». Участь у заході сприяла налагодженню контактів з інституціями, які займаються питаннями дослідження та подолання наслідків тоталітаризму; поширенню об'єктивної інформації про Україну та розвінчуванню міфів антиукраїнської пропаганди.

30 січня укладено Меморандум про співпрацю з Європейським коледжем у Натоліні щодо реалізації проекту «Три революції», проведено запис усних свідчень у рамках цього проекту.

На запрошення Фонду збереження історії Майдану Анастасія Гайдукевич, начальник відділу музейної справи Управління інституційного забезпечення політики національної пам'яті, взяла участь у музеєзнавчій поїздки з метою обміну досвідом та ознайомленнями із музейними практиками Королівства Нідерландів, Бельгії та Франції (24-27 січня 2017 р.). Під час відрядження ознайомила із експозиційною та освітньою діяльністю Музею «На полях Фландрії» (м. Іпр, Бельгія), Національного військового музею Королівства Нідерландів (м. Сустерберг, Королівства Нідерландів), Меморіал Тьєпвал (м.Тьєпвал, Франція). Проведено консультації щодо представлення контроверсійних сторінок історії в експозиції та роботи з відвідувачами-опонентами тематики музею. Досліджено практики меморіалізації теми війни та створення меморіальних кладовищ.

Віталій Огієнко, головний спеціаліст наукового відділу Управління наукового забезпечення політики національної пам'яті, взяв участь у Міжнародній конференції «Між розбіжними наративами та національною лояльністю: Усна історія і політика пам'яті у Східній Європі» (Німеччина, 1-4 березня 2017 р.) з метою інформування учасників заходу про усноісторичні проекти Українського інституту національної пам'яті, встановлення контактів із закордонними дослідниками для подальшої співпраці та спільних проектів

На запрошення виконавчого директора «Європейського Форуму для України» Галі Аккерман Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович взяв участь у Міжнародній конференції «Нові проєкції зла 20 століття: Голокост в Україні», що проходила 8-12 березня 2017 р. в м. Париж (Франція). В рамках заходу взяв участь у круглому столі «Євреї та українці: на шляху написання спільної історії» у Паризькому інституті східних мов, а також виступив із доповіддю на тему «Єврейське питання в ідеології ОУН. 1920–1950» на сесії конференції.

На запрошення Комітету Національної Пам'яті Угорщини в період з 9 по 10 березня 2017 р. відбулась робоча зустріч, яка була присвячена питанням налагодження співпраці,

роботі архівів та дослідженням в історії Угорщини та України, участь в якій взяла Анастасія Гайдукевич. Результатом зустрічі є презентація діяльності різних інституцій, які займаються політикою національної пам'яті в Україні та Угорщині та визначення напрямків спільних інтересів. Під час відрядження також була проведена зустріч з представником української громади в угорському парламенті Ярославом Хортяні. Українська делегація ознайомилась із експозиційною та освітньою діяльністю Музею «Дім Терору».

На запрошення Голови Союзу Українських Організацій Австралії Стефана Романіва Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович взяв участь у пам'ятних заходах української діаспори в Австралії з відзначення 75-річчя Української Повстанської Армії, відзначення річниці проголошення Української Держави Актом 30-го червня 1941 року та заході з нагоди 70-ліття поселення українців в Австралії, що проходили 23 червня - 10 липня 2017 р. Під час візиту В.В'ятрович також виступив із доповідями на тему «Декомунізація як елемент демократичної трансформації пост-тоталітарного суспільства» у Сіднейському Університеті та в Університеті Монаша. Провів зустрічі з керівництвом та представниками Союзу Українських Організацій Австралії, українськими громадами Австралії. У ході зустрічей було обговорено ключові аспекти реалізації політики національної пам'яті в Україні, перспективи співпраці із українською громадськістю Австралії.

У співпраці з Італійським інститутом культури при Посольстві Італії в Україні в рамках програми мережі європейських інститутів культури EUNIC «Музей історії» Анастасія Гайдукевич здійснила навчальний дослідницький візит в Італію (17-26 липня 2017 р.), під час якої відбулося ознайомлення із музейними сучасними практиками Італії та експертні зустрічі із європейськими музейниками.

На запрошення Посла України у Сполученому Королівстві Великої Британії і Північній Ірландії Наталії Галібаренко з 8 по 11 жовтня 2017 р. Голова Українського інституту національної пам'яті В'ятрович Володимир Михайлович взяв участь у заходах, приурочених до 85-ї річниці Голодомору в Україні у Великобританії. Під час візиту виступив із доповіддю на заході «Holodomor: Commemoration and Remembrance», що проходив у Парламенті Великої Британії та на цю тему.

21-22 вересня 2017 р. представники УІНП взяли участь в проекті «Відкриті архіви КГБ: український досвід для країн Східного Партнерства». Зокрема, голова УІНП В. В'ятрович, перший заступник голови УІНП А. Шпак та начальник управління інституційного забезпечення політики національної пам'яті І. Кулик в рамках відповідного міжнародного воркшопу (м. Київ) розповіли про український досвід відкриття архівів КГБ для представників країн Східного Партнерства. Крім того, на запрошення неурядової організації «Soviet Past Research Laboratory» представники Українського інституту національної пам'яті брали участь у відповідних семінарах, що проходили у Молдові 08-10 жовтня 2017 р. та в Грузії 26-28 жовтня 2017 р. Участь у заході сприяла налагодженню контактів з інституціями, які займаються питаннями дослідження та подолання наслідків тоталітаризму; поширенню об'єктивної інформації про Україну, формуванню її позитивного іміджу; розвінчуванню міфів антиукраїнської пропаганди.

З 19 по 25 листопада 2017 р. на запрошення Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та Гете-Інституту у Берліні Анастасія Гайдукевич, з метою вивчення європейського музейного досвіду, ознайомлення із практиками подолання тоталітарного минулого та представлення складного минулого у музеях, меморіалах перебувала у Німеччині у рамках участі у гостьовій програмі «Культура пам'яті: осмислення нацистської і комуністичної тиранії». В рамках поїздки відбулось ознайомлення із Фундацією «Топографія терору», діяльністю громадської організації «Музей фашизму і опору в Берліні», низкою меморіалів та музеїв. Відбулась також низка зустрічей із профільними спеціалістами: музейниками, архітекторами та істориками. Було обговорено нагальні виклики та задачі, які на сьогоднішній день є спільними у збереженні історичної пам'яті про два тоталітарні режими для Німеччини та України.

На запрошення координатора програмних заходів, виконавчого директора Центру відносин США-Україна Волтера Зарицького Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович взяв участь у конференції «Століття боротьби за незалежність України», з 5 по 10 грудня 2017 р. у м. Вашингтон, Сполучені Штати Америки. Конференція була присвячена новому, критичному погляду на три спроби української нації досягти і зберегти державність 1917-2017 рр. Захід був зосереджений на вивченні військового аспекту із залученням науковців, військових аналітиків та військових офіцерів з України, Європи, США та Канади.

6-8 грудня 2017 р. у Варшаві відбулася наукова конференція «Образ, історія і пам'ять. Генеалогія пам'яті в Центральній і Східній Європі». У заході взяли участь представники з Польщі, України, Румунії, Угорщини, Німеччини, Нідерландів, Росії, Фінляндії, Шотландії, США, Хорватії, Чехії. Україну представляв співробітник наукового відділу Українського інституту національної пам'яті Віталій Огієнко .

10–17 грудня 2017 р. Тетяна Привалко взяла участь у навчальному візиті з усної історії у рамках програми Study Tours to Poland-Profesjonaliści, яка проходила у Республіці Польща, містах Кракові, Варшаві, Любліні. Під час візиту відбулися зустрічі з дослідниками усної історії та відвідування осередків, музеїв, де займаються збором, архівуванням та практичним використанням усної історії.

13-15 грудня 2017 р. Віталій Огієнко взяв участь у другому щорічному форумі Асоціації досліджень студій пам'яті. У рамках заходу учасників поінформовано про практики вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні та ознайомлено зі станом розвитку студій пам'яті в Україні, проектами Українського інституту національної пам'яті.

II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Таким чином, у звітному році Інститутом проведена значна робота, спрямована на реалізацію визначених завдань та пріоритетів у сфері відновлення і збереження національної пам'яті.

Інститут зосередився зокрема на відзначенні 100-річчя Української революції 1917 – 1921 років. Ініційовано урочисті засідання Верховної Ради та Кабінету Міністрів, проведено різнопланові наукові, меморіальні, інформаційно-просвітницькі заходи. Також інститутом докладено значних зусиль щодо відзначення 75-річчя Української Повстанської Армії, та річниць важливих історичних подій та пам'ятних дат.

У 2017 році Інститут продовжував роботу з популяризації історії України, її видатних особистостей та подолання історичних міфів. Успішним напрямом популяризаційної роботи Інституту є створення фотодокументальних інформаційно-просвітницьких стендів та експозицій. Впродовж звітного року Інститутом створено 7 комплектів стендів. Два з них передано усім обласним державним адміністраціям. Як засвідчив досвід експонування виставок особливо ефективним є створення вуличних виставок.

Важливою складовою популяризаційної роботи є організація та/чи підтримка проведення публічних громадських заходів. Зокрема впродовж року Інститутом проведено понад 20 громадських форумів, історичних майданчиків, публічних дискусій, презентацій та інших громадських заходів спрямованих на популяризацію історії України та привернення уваги громадськості до проблем відновлення і збереження національної пам'яті. Зокрема Інститут започаткував у звітному році новий форма роботи – історичний фестиваль «Історія.UA», який викликав значне зацікавлення і схвальні відгуки.

Також успішною ініціативою Інституту стало створення нового інформаційно-просвітницького продукту – дитячої настільної гри за мотивами Української революції 1917 – 1921 років.

Іншим важливим напрямом популяризаційної роботи є співпраця із ЗМІ та активна присутність в інформаційному просторі. Інститутом у звітному році поширено біля 140 прес-релізів та інших інформаційних матеріалів, більшість яких були розміщені у провідних медіа.

Упродовж січня-грудня 2017 року на сайті Інституту було оприлюднено 944 повідомлень та статей з питань відновлення і збереження національної пам'яті, а це вдвічі більше, ніж 2016 року – адже тоді було розміщено майже 470 матеріалів. У середньому на сайті щодня публікується 4-5 нових матеріалів.

У звітному році Інститут продовжував налагоджувати тісні партнерські стосунки із науковими установами, вищими навчальними закладами та громадськими ініціативами щодо всебічного вивчення історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності. Завдяки цій співпраці Інститутом організовано та/чи підтримано проведення 18 наукових конференцій, круглих столів, семінарів, зустрічей з обговорення актуальних проблем українського минулого, проблем формування та реалізації політики національної пам'яті. Плідною є і співпраця Інституту із Міністерством освіти і науки щодо

удосконалення викладання історії в навчальних закладах та організації національно-патріотичного виховання молоді.

У цілому реалізовано повністю або частково понад 85% запланованого за напрямками діяльності Інституту Планом роботи на 2017 рік. Виконати повністю план не дозволили обмежені обсяги коштів, що були передбачені Інституту на заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення і збереження національної пам'яті.

Проблемою залишається питання приміщень для Меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музей Революції гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті.

Також надзвичайно гострим стає питання створення територіальних органів Інституту. Відсутність територіальних органів Інституту обмежує можливості активної реалізації Інститутом державної політики із відновлення та збереження національної пам'яті. На сьогодні Інститут позбавлений реальної можливості достатньою мірою враховувати регіональні особливості, виробляти практичні кроки у межах загальнонаціональної стратегії відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу з адаптацією під місцеві особливості. Тож створення територіальних органів Українського інституту національної пам'яті є нагальною потребою.

III. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

В 2017 році Інститут отримував фінансування з Державного бюджету України за двома бюджетними програмами:

- 1809010 "Керівництво та управління у сфері відновлення та збереження національної пам'яті": затверджено в сумі - 13171,1 тис.грн.; фактично використані - 13087,7 тис.грн.;

- 1809020 "Заходи з реалізації державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції гідності та Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті" затверджено в сумі - 13569,0 тис.грн.; фактично використано - 12869,9 тис.грн. З них:

- на заходи, що проведені Інститутом використано 3 537,8 тис.грн. із 3545,6 тис.грн. затверджених; профінансовано 36 заходів.

- на забезпечення діяльності Архіву використано 0,0 тис. грн. оскільки, Архів не було створено як юридичну особу;

- на забезпечення діяльності Музею використано 9332,1 тис.грн. із 9559,7 тис.грн. затверджених.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Гранична чисельність працівників Інституту затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» в кількості 70 одиниць, з них 65 штатних одиниць - посади державних службовців та 2 посади працівників з обслуговування.

В Інституті до категорії «А» віднесено 3 посади, зокрема посада Голови та 2 заступників. До категорії «Б» віднесено 17 посад керівників структурних підрозділів та їх заступників. До категорії «В» посади спеціалістів в кількості 45 штатних одиниць. Діяльність Інституту забезпечують керівництво та 7 самостійних структурних підрозділів: 3 управління (наукового забезпечення, інституційного забезпечення, популяризаційно-просвітницької роботи), 3 відділи (фінансово-бухгалтерського та технічного забезпечення, управління персоналом та документообігу, правового забезпечення), а також сектор організаційно-аналітичного забезпечення.

Враховуючи потребу у кадрах протягом 2017 року в Інституті оголошувалось 7 конкурсів на вакантні посади державної служби, загалом на 22 вакантні посади. З числа оголошених на конкурс вакансій укомплектовано всього 8 посад, тобто 36 відсотків. Це пояснюється змінами чинного законодавства з відбору кандидатів на державну службу, зокрема з 01.05.2017 року участь у конкурсі на зайняття вакантних посад передбачено за наявності сертифіката про знання української мови, тому на конкурс, оголошений 13.05.2017 року, з 11 вакантних посад документи подали тільки на 1 посаду.

Станом на грудень 2017 року в Інституті була 31 вакансія (4 вакансії на посади держслужбовців категорії «Б», 25 вакансій - держслужбовців категорії «В», 1 вакансія на посаду працівника з обслуговування, 1 вакансія на посаду робітника).

Упродовж 2017 року до Українського інституту національної пам'яті надійшло 4006 вхідних документів:

- від вищих органів державної влади до інституту надійшло 627 документів, з них: від Кабінету Міністрів України - 541, Адміністрації Президента України - 19, Верховної Ради України - 67, з яких 27 запитів народних депутатів України, в яких піднімалися питання вшанування визначних постатей минулого, демонтажу пам'ятників та перейменування населених пунктів;
- від міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, держадміністрацій, інших установ та відомств надійшло 2676 документів. Питання які порушуються у листах носять різноманітний характер: щодо експонування пересувних виставок, відомості щодо учасників АТО для узагальнення інститутом, щодо відзначення Української революції 1917-1921 років та інших пам'ятних дат, щодо погодження проектів актів КМУ, щодо державних свят, щодо отримання інформаційних матеріалів Інституту тощо;
- запитів на публічну інформацію за рік надійшло 163. Найбільш запитуваною інформацією була інформація про фінансово-господарську діяльність Інституту, зокрема витрати на проведення заходів, плани асигнувань, кошториси, договори про надання послуг, обсяги річних витрат, інформація про співробітників, таблиці обліку

робочого часу, підстави для призначення працівників, витрати на заробітну плату тощо;

- звернень громадян за 2017 рік надійшло 540. Основними темами звернень були: питання перейменування вулиць та населених пунктів, відзначення державних свят, а також пошук інформації про репресованих та зниклих родичів.

Інститутом підготовлено 2063 вихідних документів.

Інститут знаходиться за адресою: 01021, м.Київ, вул. Липська, 16